

נפרדים מצדיק יסוד עולם

"נטל כבוד מבית חיינו!" זעקו ההמונים, "אבד חסיד מן הארץ!" בכו המלונים, "וי להאי שפרא דבלי בארעא" מררו הספדנים, "אבי אבי, רכב ישראל ופרשיו" התנפחו החסידים.

קרית צאנז והרחובות הסמוכים לה השחירו מהמון אדם ביום ט' תמוז שנת תשנ"ד, אותו יום מר ונמק, יום עלייתו בסערה השמימה של הרבי הקדוש, **רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם, האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג.**

שר וגדול נפל בישראל. שר התורה, עמוד היראה, שרף התפלה, לפיד האש אשר הלך לפני המחנה גם בחשכה הנוראה של ימי מלחמת העולם השנייה. לפיד האש אשר לא כבה מעולם, גם לאחר שאבד אשה ואחד עשר ילדים בשואה הנוראה. כמאה אלף בני אדם הגיעו לנתניה באותו יום, אבלים והמומים, דוויים וסחופים. הדמעות נקוו בעיני כלם. כלם חשו כי דמות רבת הוד נעקרה היום מישראל.

קשה היתה הפרדה מהרבי מצאנז. הרבי האהוב, שהאציל מברכתו ומחמו על כל איש ישראל, ללא הבדל דעה ועדה. הרבי, שהקים מוסדות עבור כל עם ישראל, ישיבות עבור בני עדות המזרח, תלמודי תורה עבור רחוקים שנתקדו, מוסדות עזרה, חסד וסיוע, לכל פליטי המחנות, בכל קצוות תבל.

ביצד אפשר להפריד מהרבי?! הכיצד נתן לעכל, שהרבי שבכח אש תפלתו יכול היה למוסס גם הררי קרח בקטב הצפוני, לא ישא עוד תפלה משתפכת בבית מדרשו?!

לא רק חסידי צאנז בכו את עלייתו בסערה השמימה. המוני בית ישראל מצאו, כי הם קשורים בקשר אפיץ עם הרבי, שעשר שנים קדם לכן חלה ונפל למשכב, וכמעט שלא בא במגע עם הפרישות.

קשה היתה הפרדה, בלתי נתנת לעכול. אולם בה בעת חשו המוני בית ישראל, כי רק עתה, בהנטיל מהם המרגלית היקרה, הם מעריכים אל נכון את הדמות המפלאה שהתהלכה ביניהם אך תמול שלשום. שכן, מן ההעדר נפרת ההויה, ומן החסר נבט היתר.

ובאותו מעמד, עם יבוש הדמעות על הלחיים, קבלו על עצמם המוני בית ישראל, בכל אתר ואתר, לאחוז

ולהאחז במשהו בשולי גלימתו הבוערת של השרף הקדוש מצאנז.

הרבי הותיר אחריו ברכה עצומה, לא רק בדמות עשרות חבוריו בכל מקצועות התורה, בנגלה ובנסתר, בחסידות, בהלכה, בפרשנות התורה ובדרושי המוסר. הרבי הותיר אחריו צנאה חיה, קימת ונושמת.

הרבי הותיר אחריו צנאה של אהבת ישראל עזה, ללא גבולות וללא סייג, הרבי הותיר אחריו צנאה של עבודת תפלה חמה ויוקדת, מתוך אמונת אמן יקרה ועצומה. הרבי הותיר אחריו צנאה של למוד ההלכה ביגיעה רבה, לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא. הרבי הותיר אחריו צנאה של למוד הש"ס, במטרה ללמד וללמד, להתחיל מסכתות ולסימן. הרבי הותיר אחריו צנאה של הקמת מפעלי חסד ורחוה, ואפלו בהקמת בתי רפואה, והכל על פי ההלכה.

אז, באותו יום מר, קבלו על עצמם המוני ישראל לילך בדרכיו של הרבי, לעלות ולהתעלות, והתעלות אינסופית זו נמשכת עד היום.

אכן, נשמתו של הרבי נסתלקה ועלתה השמימה, אולם משנתו וצנאתו עודן חיות ופועמות, מאז ועד עולם...

צדיק יסוד עולם

צדדיק יסוד עולם

עשרים וחמשה ספורים
ממסכת חזיו המפלאה
ורבת הפעלים של הגאון הקדוש,
רבן של כל בני הגולה

כ"ק אדמו"ר
רבי יקותיאל יהודה הלפר שטאם זיע"א
מצאנז קלויזנבורג

מאת הרב אברהם אוחיון

ציורים: אלישע כץ

עריכת לשון: הרב שאול עובדיה פתיה

תכן ענינים

- 8..... בכיו של הילד שעורר לתשובה
- 10..... מורה הוראה בגיל שש עשרה
- 12..... מסירות נפש על שמירת השבת
- 14..... "אכן, רוצה אני לאכל"
- 16..... מעין הפנים החיים
- 17..... הודוי שאחרי המלחמה
- 20..... קלוף תפוחי אדמה, בקל וחמר מאפית מצות
- 22..... נאומו של הרבי בפני הגנרל
- 24..... שבת בלב המדבר
- 26..... בהקמת בית החולים "לניאדו"
- 28..... כך ספק הרבי את נדוניתה של בת האלמנה
- 30..... "האם פטור אני מלדאג ליהודי עני בדעת?!"
- 32..... מדוע לא מש הרבי מקוממו?
- 34..... אבחנתו של הפרופסור
- 36..... השעור לתרופה
- 38..... כך חלק הרבי את הוצאות החתונה
- 40..... מפעל הש"ס
- 42..... שלא להנות מן העולם ולו בכהוא זה!
- 44..... לברח מן המחלקת
- 46..... "ואתה מושל בכל!"
- 48..... "אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם עלינו"
- 50..... קריאת התורה באימה וביראה
- 52..... "איני ראוי להיות עוד רבי!"
- 54..... "אין יהודי שאינו מאמין!"
- 56..... "פתחו את כל הדלתות!"

עריכת לשון:
הרב שאול עובדיה פתיה

הגהות לשון וניקוד:
יהודית הירשמן

הגהות לשון ותוכן:
הרב מאיר ארלנגר

ציורים:
אלישע כץ

עימוד ועיצוב:
מירי פלקסר

ניהול גרפי:
אברהם אוחיון

©
כל הזכויות שמורות

נדפס בישראל סיון תשע"ח
אין להעתיק או להפיץ ספר זה
או קטעים ממנו בשום צורה
ובשום אמצעי אלקטרוני או מכני
לרבות צילום והקלטה
ללא אישור בכתב מהמוציא לאור

Printed in Israel

כל מי שמעוניין לזכות את הרבים בסיפורו האישי
בכל תחום שהוא, אשמח להיות שותף...

להזמנת כל ספרי
הרב אברהם אוחיון
ולמשלוחים
בכל רחבי הארץ:

050-4164-500

4164500@gmail.com

הַקְדָּמָה

‘הַקְלויִזְנְבוּרְגֶּער רַב’,
הלא הוא האדמו"ר
מצאנז, שם שמקפל
בתוכו רבדים רבים
כל כך.

עמוד האמונה, הלפיד שהנאצים האוורים לא יכלו לכבותו
ברב מימיהם הזדונים. הרבי מצאנז-קלויזנבורג, שאבד אשה
ואחד עשר ילדים בשואה הנוראה, ואמונתו אמונת אמן רק
הלכה ונתעצמה.

עמוד התורה, מי שכוונן ישיבות אין מספר אחרי השואה,
לאשכנזים ולספרדים, לעולים ולותיקים, הרבי ששעוריו
העמקים בגמרא נמשכו שעות על גבי שעות. הרבי שהקים
את 'מפעל הש"ס העולמי', במטרה להקים דור של תלמידי
חקמים. מפעל שבעקבותיו התעוררו בכוללים רבים להרבות
בחזרות ולהרחיב את ידיעת התורה.

עמוד ההוראה, מי שנסמך להלכה על ידי הגאון מאוסטרובצא
בגיל שש עשרה שנה בלבד, הרבי שפסקיו ממלאים כרכים
רבים, ותשובותיו בהלכה מתבדרות בבי מדרשא, בפי גדולי
פוסקי הדור.

עמוד החסד, מי שהקים וכוונן מפעלי חסד בבירים ונדירים,
בית חולים על אדני התורה, קרנות צדקה, מקנאות ומוסדות
חנוה, מי שהשיא יתומים ועודד אלמנות, ברח והשפיע עד
בלי די.

עמוד התפלה, השרף הבוער שלעתים נדמה היה כי נשמתו
עומדת לפרח מגופו על להב מזבח התפלה, כבן לפני אביו,
בעבדא קמיה מריה, בבכיות נוראות ובהתבטלות מחלטת.

האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה הלפרשטאם מצאנז קלויזנבורג
נולד בחדש שבט תרס"ה, לאביו, הגאון הקדוש רבי צבי הירש,
שכהן כאדמו"ר ורב אב"ד רודניק. בה התגוררו. מצד אביו
מיקח רבי יקותיאל יהודה ל"דברי חיים" מצאנז, ומצד אמו
לרבי צבי אלימלך שפירא, בעל ה"בני יששכר".

בבר משחר ילדותו נודע כעלוי מכל, ו
בגיל שלש עשרה נבחן על
הש"ס כלו. באותה שנה
התייתם מאביו, וכאשר

נתבקש לשא מדברותיו ולהספיד את אביו – הפליא בהספד
ממשך ועמק.

בבחרותו למד וקבל תורה אצל הגאון רבי מאיר אריק ואצל
הרב מדוקלא, הגאון רבי דוד צבי זעהמאן. הוא נסמך על
ידם להוראה, וכמו כן נסמך להוראה, בגיל שש עשרה שנה
בלבד, על ידי רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא, שהיה באותם
ימים אדמו"ר לאלפים והסמכות ההלכתית העליונה של
יהדות גליציה.

הרבי קבל תורה גם אצל רבי איציק'ל, ראש ישיבה
בקלויזנארדיין, ואצל הגאון רבי משה חיים סגל ליטש
רוזנבוים, ובהמשך נסע לפולין ללמד אצל רבנים נוספים.

את תורת החסידות ינק הרבי בחזרותיהם של אדמו"רי בית
צאנז, דודו זקנו רבי ישעיה מטשחויב ורבי חנא מקאלאשיץ,
ובפרט אצל חותנו זקנו רבי שלום אליעזר מרצפרט.

כאשר הגיע לפרקו, נשא הרבי לאשה את קרובת משפחתו,
מרת פעסיל, בתו של האדמו"ר הגה"ק רבי חיים צבי
טיטלבוים, בעל "עצי חיים" מסיגט. ובגיל עשרים ואחת
נתמנה לרב הקהלה בקלויזנבורג.

הרבי הנהיג את ממלכתו ברמה ואחד עשר ילדים נולדו לו.
אולם אז פרצה השואה הנוראה וימי חשכה ירדו על יהדות
אירופה. כאשר החלו הצרות, הפרד הרבי מאשתו וילדיו
ונשלח למחנה העבודה פרוינבאך. אשתו וילדיו נותרו בגטו
קלויזנבורג ונשלחו למחנה ההשמדה אושוויץ, שם נספו.

באותה תפת נוראה, כאוד מוצל מאש, היה הרבי ללפיד אש.
הוא נאחז בכל עז ותעצומות בבורא יתברך, ובמסירות נפש
של ממש נלחם שלא לעבר על אסורי תורה. לקמים התבטא,
כי בהיותו במחנות לא עבר אפילו על אסור דרבנו...

הרבי שרד את השואה הנוראה, כשהוא מעודד לבבות
שבורים ונדכאים ומדרבן את סובביו שלא להתאש, עוד
מעט יפלו כחות הרשע, עוד מעט תגלה ותראה מלכותו
עלינו. גם בעצומה של צעדת המוות הארוכה, כאשר הצועדים
היו על סף אבוד הכרה וחללים נפלו מימין ומשמאל, הפיח
הרבי חיים בצועדים והתחנן בפניהם להחזיק מעמד, עוד
קצת, עוד מעט...

ואכן, עם פניעתם של הנאצים האוורים, החל הרבי בפעולות
שקום והצלה. ראשית לכל עסק בקבורתם של הנספים. על
אף שלא למד נהיגה מימיו, אחז בהגה ונהג בג'פ צבאי ממקום
למקום, כשהוא מלקט את גופות הנספים ואת עצמותיהם
מתחת כפת השמים ומביאם לקבר ישראל.

במקביל קבץ הרבי את שרידי הפליטים והחל מקים ישיבות,
תלמודי תורה, קהלות, שעורי תורה וסדרי תפלות.

חסידים רבים התלכדו סביב הרבי, הרבי התבטא לא פעם,
כי הוא אינו זקוק לחסידים. "תכליתי בעולם הנה", כך אמר,
"שכלל ישראל יעבד את הקדוש ברוך הוא! הא ותו לא!"...

לאחר שקומם הרבי את שרידי החרב על אדמת גרמניה
והפיח בהם רוח חיים, הגר לארצות הברית, שם נשא מחדש
עם הרבנית חיה נחמה, בתו של הגאון הקדוש, רבי שמואל
דוד אונגר, אב"ד גייטרא, ושבעה ילדים נולדו לו.

הרבי התיישב בויליאמסבורג, בה יסד מפעלים בבירים ורשת
של מוסדות שונים לתורה, לחנוך ולחסד, ביניהם בלטה
הקמת בית החנוך החסידי הראשון לבנות – 'בית חנה'
בויליאמסבורג, העומד לשם ולתפארת עד היום, וממנו יתד
וכנה לכל בתי החנוך החסידיים לבנות ברחבי תבל.

בשנת תש"כ עלה הרבי לארץ ישראל, בה הקים את קרית
צאנז בנתניה ובה יסד מוסדות חנוך וחסד ובית נפש. הקריה
מלאה חיים תוססים ופורחים.

כמו כן הקים הרבי את בית החולים "לניאדו", על מנת לכונן
רפואה כהלכה, תוך שמירה ללא פשרות על קדשת החיים.
אחד מחלומותיו היה להקים בית חולים נוסף, באזור בני ברק,
אולם התכנית לא יצאה אל הפעל, בעקבות התנגדותם של
גורמים שונים, והרבי הצטער על כך עד מאד.

לימים, כאשר בקשו מקרביו לטל על עצמם את על הוצאות
בית החולים, בטענה שהדבר מכביד על הרבי, נאנח הרבי
ואמר: "אני יהודי עם זקן לבן, ועדין לא עשיתי כלום בשביל
הקדוש ברוך הוא", ולאחר הקים את "מפעל הש"ס"...

אהבתו לכלל ישראל היתה עצומה. הרבי חבב ואהב מאד כל
יהודי, מכל חוג ומכל עדה. הרבי נודע בכח פסיקתו, ואלפי
תשובותיו נלמדות ומשמשות כאבני יסוד בכתבי גדולי פוסקי

הדור. כמו כן נודע הרבי בתפלותיו הנרגשות והנלהבות, שהיו
נמשכות שעות על גבי שעות, מתוך בכיות עד כלות הנפש.
בשנת תשל"ב עקר הרבי מארץ ישראל לארצות הברית
והתגורר ביוניון סיטי, וביום ט' בתמוז שנת תשנ"ד, לאחר
מחלה ממושכת בת עשר שנים, נסתלק לבית עולמו.

אבל כבד ירד על העולם היהודי עם הנודע הבשורה המרה,
וכרבע מיליון יהודים – מספר עצום באותן שנים – השתתפו
בהלויתו.

הרבי הותיר אחריו ברכה עצומה, בדמות חבורים רבים,
הלא הם: **"שפע חיים"** – סדרה בת עשרים וארבעה כרכים
של לקוטי דברי תורה, ששה כרכים נוספים כוללים "מכתבי
תורה", ומלבד זאת יצאו עוד כמה וכמה כרכים על המועדים
ובנושאים שונים. **"יצייב פתגם"** – תמצית פלפולים בארבעה
כרכים, **"שו"ת דברי יציב"** – שבעה כרכים, **"אוצרות דברי
יציב"** – על מסכתות הש"ס, **"אמרי יציב"** – שעורים שמסר
לבנות בבית הספר "בית חנה", **"שפע טהרה"** – על הלכות
נדה, **"מנחת יהודה וירושלים"** – שיחות, **"ישראל סבא"**
– לקט עלונים שקבצו בספר, **"שפע חיים - רענא דרעיון"**
– בעשרה כרכים, **"מכתבי תורה"** – בשבעה כרכים, **"דרה
חיים"**, ו**"הליכות חיים"** – הלכות והליכות ליום ולשבתות
ולמועדים, בחמשה כרכים.

כיום ממשיכים בניו האדמו"רים שליט"א בדרפנו המפלאה.
בנו, כ"ק הגה"צ רבי צבי אלימלך שליט"א, מכהן כאדמו"ר
בישראל. ובנו, כ"ק הגה"צ רבי שמואל דוד שליט"א, מכהן
כאדמו"ר בארצות הברית. וחתניו, הרבנים הגאונים, מכהנים
ברבנות ברחבי הארץ והעולם.

יהי רצון שנוזפה לילה בדרכיו ולצעד בארחותיו, עדי נחזה בזיו
פניו בתחית המותם, במהרה בימינו, אמן.

אברהם אוחיון

בכיו של הילד שעורר לתשובה

עירה רודניק, בה התגורר הרבי בילדותו, התגוררו גם יהודים שלא שמרו תורה ומצוות. אחד היהודים הללו התגורר בשכנות לבית הכנסת של העירה, ולמרות זאת היה רחוק מתורה וממצוות עד כדי חלול שבת, רחמנא ליצילן.

לילה אחד הגיעו לאזניו של האיש קולות משנים שעלו מבית הכנסת. בתחלה התעלם האיש מן הקולות המוזרים, אולם כאשר חזר הדבר ונשנה מדי לילה בשעת חצות, עלתה בלבו המחשבה כי ודאי רוחות רעות משוטטות בבית הכנסת באישון לילה.

הדבר עורר את סקרנותו והוא החליט לעשות מעשה. באותו לילה, כאשר שמע את הקולות מבית הכנסת החשוך, הצטייד במוט פרזל עבה על מנת להכות בו את הרוח, והתגנב לבית הכנסת.

הקולות נשמעו כיבבות חנוקות, והאיש הלך בעקבותיהם. הקולות הובילוהו אל ארון הקדש, ושם, לתדהמתו הרבה, הבחין האיש בילד קטן, כבן עשר שנים בלבד, מצטופף בין דפן הארון לבין כתל המזרח כשהוא בוכה ומיבב ודמעות שוטפות את פניו.

האיש התכופף אל מתחת לאחד הספסלים והאזין לבכיתו של הילד. "אנא, רבונו של עולם", התחנן הילד, "תן בלבי אהבת תורה, חנני מאתך חכמה, בינה, דעה והשכל. אנא, אבא שבשמים, פתח לבי בתורתך..."

במשך שעות רצופות התגולל הילד בבכיו כשהוא עורף תקון חצות, ורק לאחר מכן נגב את דמעותיו ויצא מבית הכנסת.

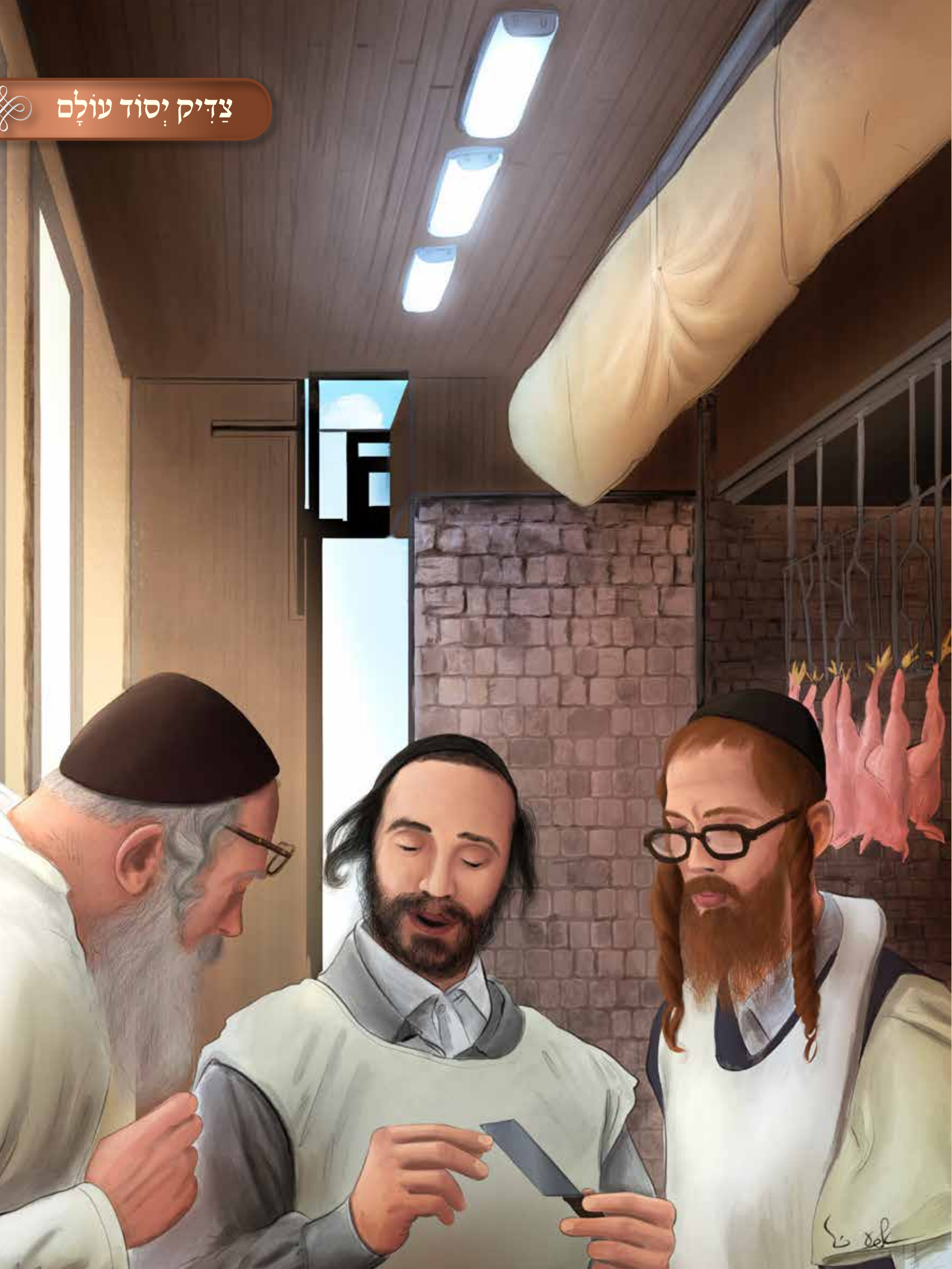
לבו של האיש המה בקרבו. הוא הפיר היטב את הילד; היה זה יקותיאל יהודה הלברשטאם, בנו של רב העירה.

"והלא הדברים קל וחמר", התלחלו עיניו של האיש. "אם בנו של הרב, ילד קטן שלא טעם טעם חטא, בוכה כך על אהבת תורה, על אחת כמה וכמה שאני, שחטאתי, עויתי ופשעתי, צריך להזיל נחלי דמעה על מנת לכפר על עוונותי..."

למחרת היום התנצב האיש בביתו של רב העירה, אביו של הילד, ובקש דרך תשובה, וכעבור זמן קצר נעשה בעל תשובה מובהק.

את ספור המעשה, אגב, ספר הרב למקורביו, אולם לא לבנו הקטן, מחשש פן תכנס גאווה בלבו...

מורה הוראה בגיל שש עשרה

דרו של הגאון רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא, הידוע בכינויו "האוסטרובצ'ר", היה עמוס תדיר באנשים. בין הבאים היו יהודים פשוטים שבאו לשאל שאלות בהלכה, בענין כשרות המטבח, שבת, מזוזה ועוד. והיו ביניהם גם רבנים חשובים ודינים שבאו להתפלפל בסוגיות עמוקות ולהתבשר מעמקותו הנדירה של הגאון.

באחד הימים, כאשר אל שלחנו של הרבי נגש יהודי ובפיו שאלה חמורה, היתה תגובתו של הרבי חריגה. הרבי הצביע על נער כבן שש עשרה שעמד באחת הפנות מכנס ומביש, והורה לשואל להציע את השאלה בפניו.

השואל נבוך. האמנם?! האם נער בן שש עשרה יוכל להשיב לו על שאלתו החמורה?! אולם על הוראתו של הרבי אין לערער ואין להרהר. הלך השואל אל הנער והציע בפניו את השאלה, והנער חכם בדעתו והשיב הלכה למעשה.

היה זה הנער יקותיאל יהודה הלפרשטאם, שזה עתה מלאו לו שש עשרה שנים וכבר הסמוך להוראה על ידי גאון ההלכה של יהדות גליציה, הגאון רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא.

התשובה נתנה, אולם דעתו של השואל לא נחה. הוא יצא את ביתו של האוסטרובצ'ר ושלח שליח אל ביתו של הגאון רבי מאיר אריק.

בלב כבד ספר השליח על המארע המוזר, והוסיף בתמיהה: "האם כך נכון לעשות? לשלח שאלות חמורות בהלכה לנער צעיר?!"

הגאון רבי מאיר אריק שמע את הספור בשתיקה, ואחר הגיב: "אכן, צריך לעשות מעשה..." הוא שלח שליח לאוסטרובצא, לתהות על קנקנו של הבחור, ועד מהרה הגיע למסקנה...

רבי מאיר אריק הוציא מכתב תקיף לכל שוחטי העיר אוסטרובצא, בו צוה עליהם להראות מעתה ואילך את סכיניהם, אף ורק ל... נער בן השש עשרה הנמצא בביתו של המרא דאתרא.

כך הפך הרבי, בגיל שש עשרה שנה בלבד, לבודק סכיניהם המסמך של כל שוחטי העיר...

ואכן, הרבי היה גאון עצום בהלכה. הוא כתב בחייו למעלה משבע מאות תשובות בהלכה, שכל אחת מהן היתה ברור הלכה עמוק ומקיף בנושא מיוחד. תשובותיו הדפסו בשו"ת "דברי יציב", ואור התורה המתנוצץ מהן מאיר ומזריח נקודות רבות בהלכה בקרב כל פוסקי הדור.